Sygnatura akt I C 421/18

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 9 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Wieczorek

Protokolant: st. sekr. sąd. Maria Kaczmarek

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy

z powództwa Bank (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko A. B., D. B.

o zapłatę

1. ***Oddala powództwo;***

2. ***Kosztami postępowania obciąża powoda w całości i zasądza od niego na rzecz pozwanych kwotę 10.834 złote.***

SSO Agnieszka Wieczorek

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 maja 2017 roku powód Bank (...) S.A. z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od pozwanych solidarnie A. B. i D. B. kwoty 405 907,80 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 17 maja 2017 roku do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów sądowych w kwocie 5 074 zł i zwrotu innych kosztów w wysokości 50,74 zł.

Uzasadniając swoje stanowisko powód wskazał, że zawarł z pozwanymi umowę złotowego kredytu mieszkaniowego. Z uwagi na brak spłat zadłużenia powód wypowiedział przedmiotową umowę i domagał się od pozwanych spłaty całości zadłużenia. Mając na uwadze, że pozwani zadłużenia nie uregulowali niniejszy pozew należy uznać za uzasadniony.

Postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2017 roku Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w Poznaniu (k. 7).

W dniu 3 listopada 2017 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu wydał nakaz zapłaty w postepowaniu upominawczym, w którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (k. 44).

Pismem z dnia 1 marca 2018 roku sprzeciw od nakazu zapłaty wnieśli pozwani domagając się oddalenia powództwa i zasądzenia od powoda na ich rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 34 zł. (k. 75 i n.).

Pozwani stali na stanowisku, że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy kredytowej, bowiem bank nie spełnił procedury ściśle określonej w § 26 ust. 6 umowy kredytowej, powód nie przedstawił upomnienia (tj. listu pierwszego wskazanego w umowie) oraz wezwania do zapłaty. Poza tym bank korespondencję kierował na inny niż wskazany w umowie sposób. Poza tym w ocenie pozwanych bank nie miał faktycznych podstaw do wypowiedzenia

umowy, nie podał on, kiedy postała rzekoma zaległość oraz w jakiej wysokości. Z ostrożności procesowej pozwani podnieśli zarzut potrącenia kwoty 27 000 zł z tytułu wpłat rat kredytu po rzekomym wypowiedzeniu umowy.

W replice do odpowiedzi na pozew (k. 116) powód wskazał, że pozwani wskazali ul. (...) jako adres do korespondencji, a poza tym byli zobowiązani do aktualizowania danych na temat miejsca swojego zamieszkania i zaniechali tego obowiązku.

Powód wskazał, że ogranicza swoje żądanie i w miejsce 405 907,80 zł dochodzonych pozwem domaga się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 433 312,20 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 4 kwietnia 2018 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu wraz z kosztami zast5epswta procesowego według norm przepisanych.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 7 września 2012 roku powód Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z A. i D. B. umowę kredytu mieszkaniowego, budowlanego – hipotecznego. Umowa została zmieniona aneksem numer (...) roku z dnia 6 listopada 2014 roku.

Na podstawie umowy powód udzielił pozwanym kredytu w kwocie 430 000 zł, a pozwani zobowiązali się do zwrotu kredytu wraz z odsetkami oraz do zapłacenia opłat i prowizji do dnia 17 października 2040 roku. W umowie podano, że adres D. B. to ul. (...) w Ś., a adres pozwanej to ul. (...) w Ś..

W związku z zawarciem umowy kredytowej pozwani byli zobowiązani do zawarcia umowy o kartę bankową – było to dla nich korzystne ze względu na niższe opłaty około kredytowe. Z tzw. karcie informacyjnej – nie stanowiącej integralnej części umowy kredytowej pozwany D. B. wskazał, że jego adres to ul. (...) w Ś., a adres korespondencyjny to u. G. (...) (...) w Ś., pozwana wskazała, że jej adres to ul. (...) w Ś., a adres korespondencyjny to ul. (...) w Ś..

W § 26 umowy została opisana procedura w przypadku zwlekania przez pożyczkobiorców z terminową spłatą kredytu. Paragraf 26 ust. 5 stanowił, że o powstaniu zadłużenia przeterminowanego bank poinformuje kredytobiorcę/ poręczyciela oraz inne osoby będące dłużnikami banku z tytułu prawnego zabezpieczenia spłaty kredytu poprzez:

1) pisemne upomnienia i wezwania do zapłaty;

2) kontakty telefoniczne.

W § 26 ust. 6 wskazano, że bank wyśle pierwszy list (upomnienie) nie wcześniej niż w 7 dniu braku spłaty. Drugi list (wezwanie do zapłaty) nie może być wysłane wcześniej niż w 30-tym dniu braku spłaty – upomnienie i wezwanie do zapłaty zostanie wysłane listy zwykłym.

W przypadku utrzymania się zadłużenia, nie wcześniej niż w 60-tym dniu braku spłaty, do osób, o których mowa powyżej Bank wyśle trzeci list – wezwanie do zapłaty pod rygorem wypowiedzenia umowy. Nie wcześniej niż w 80—tym dniu braku spłaty bank wyśle kolejny list – wezwanie do zapłaty z oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy. Wezwanie do zapłaty od rygorem wypowiedzenia umowy oraz wezwanie do zapłaty wraz z oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy wysłane będą listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Ust. 7 tego paragrafu precyzował, że pierwszy kontakt telefoniczny banku z osobami wskazanymi w ust. 5 nastąpi nie wcześniej niż w 3-dniu braku spłaty, a kolejne kontakty podejmowane będą w zależności od stanu spłaty zadłużenia oraz ustaleń poczynionych z osobami zobowiązanymi, aż do momentu uregulowania zadłużenia lub wypowiedzenia umowy.

Wysokość raty odsetkowej wskazana w umowie wynosiła 2 717 zł miesięcznie.

Dowód; kopia umowy kredytu(k. 16- 25), karty informacyjne- załączniki do wniosku kredytowego (k. 63-66), kopie karty klienta banku, umowa o konto bankowe (k. 147-163), zeznania pozwanej (k. 184), zeznania pozwanego (k. 185)

Pozwani regulowali raty, jednak zdarzały się okresy, kiedy spóźniali się z ich terminowanym uiszczeniem.

W dniu 16 stycznia 2017 roku powód wezwał pozwanych na adres ul. (...) w Ś. do spłaty zadłużenia przeterminowanego w wysokości 2 246,31 zł pod rygorem wypowiedzenia umowy i poinformował ich o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zagrożenia. Pozwani nie odebrali wezwań osobiście. Podpis na zwrotnym potwierdzeniu odbioru złożył aktualny lokator mieszkania przy ul. (...) nie przekazując pozwanym korespondencji. Pozwani do połowy 2016 roku mieszkali pod tym adresem, jednak w chwili zawierania umowy kredytowej nie byli pewni stałości tego miejsca zamieszkania, z tego względu zarówno pozwany, jak i pozwana podali bankowi swoje adresy zameldowania.

Dowód: kopia wezwania bez potwierdzenia nadania i odbioru (k. 32-33), zeznania pozwanej (k. 184), zeznania pozwanego (k. 185).

Z uwagi na brak wymaganej płatności powód w dniu 17 lutego 2017 roku wysłał do pozwanych oświadczenie z wypowiedzeniem umowy, saldo zadłużenia wynosiło wówczas 4 464,99 zł. Powód trwał w przekonaniu, że po upływie okresu wypowiedzenia, w dniu 23 marca 2017 roku zobowiązanie stało się w całości wymagalne. Pismem z dnia 25 kwietnia 2017 roku powód wystosował do pozwanych ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty wzywające do uiszczenia kwoty 403 349,19 zł.

Dowód: wypowiedzenia umowy (k. 28-29), kopia wezwania z 25 kwietnia 2016 roku (k. 30-31).

Pozwani po wypowiedzeniu umowy przez powoda nadal regulowali raty kredytu- nie otrzymali oni informacji o postawieniu zadłużenia w stan natychmiastowej wymagalności.

Dowód : kopie dowodu wpłat (k. 83-100), wykaz spłat kredytu hipotecznego (k. 164), zeznania pozwanej (k. 184), zeznania pozwanego (k. 185).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych w aktach sprawy dokumentów. Zgodnie z treścią art. 244 §1 k.p.c. za dokumenty urzędowe należy traktować takie, które sporządzone są w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania i stanowią one dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Na zasadzie art. art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód jedynie tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Zeznania pozwanych A. B. i D. B. Sąd uznał za wiarygodne w zakresie, w jakim znalazły odzwierciedlenie w ustalonym przez Sąd stanie faktycznym.

Sąd zważył, co następuje:

Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy dotyczące zawarcia przez strony umowy kredytu hipotecznego oraz faktu, że kwota kredytu nie została przez pozwanych w całości spłacona nie były między stronami sporne. Sporna pozostawała okoliczność, czy powód skutecznie wypowiedział pozwanym umowę oraz czy przed wypowiedzeniem umowy powód skutecznie wezwał pozwanych do zapłaty i poinformował ich o możliwości złożenia wniosku
o restrukturyzację.

W myśl art. 69 ust. 1 prawa bankowego przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Ustęp 2 tego przepisu wymienia elementy, które umowa kredytu powinna określać. Przyjmuje się, iż katalog elementów zawartych w ust. 2 ma charakter otwarty i dotyczy minimalnych wymogów ustawowych, jakie umowa kredytu powinna określać.

W tym miejscu należy jednak podkreślić, że w dniu 27 listopada 2015 roku weszła w życie Ustawa o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1854), wprowadzająca do prawa bankowego dodatkowy przepis, uszczegółowiający procedurę wypowiedzenia kredytu przez bank. Zgodnie z art. 75c ust. 1 i 2 prawa

bankowego, jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych. W wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Przy wypowiedzeniu kredytu, którego dotyczy niniejszy spór, powinna być zachowana przewidziana w przepisach procedura. W myśl art. 12 ustawy o zmianie ustawy prawo bankowe, banki oraz spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, miały dostosować swoją działalność do wymagań określonych we wprowadzonym niniejszą ustawą art. 75c prawa bankowego. Bezspornie w rozpoznawanej sprawie strony łączyła umowa kredytu, który nie został w całości przez pozwanych spłacony. Wobec uchybienia terminowi zapłaty zobowiązania, bank postanowił wypowiedzieć pozwanym umowę.

Strony umowy kredytu bankowego mogą w granicach ustawowych uregulować kwestię zmian umowy i jej wypowiedzenia w sposób najlepiej odpowiadający ich potrzebom i funkcjonalności kredytu. W rozpoznawanej sprawie strony zawarły umowę kredytu w dniu 7 września 2012 roku. Kwestię wypowiedzenia umowy kredytu regulował wówczas przepis art. 75 prawa bankowego, zgodnie z którym w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu bank może wypowiedzieć umowę kredytu (ust. 1). Termin wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 1, o ile strony nie określą w umowie dłuższego terminu, wynosi 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy - 7 dni (ust. 2).

Umowa zawarta przez strony w sposób bardziej szczegółowy opisała procedurę wypowiedzenia umowy. Po pierwsze w § 26 ust. 5 bank nałożył na siebie obowiązek poinformowania kredytobiorców o powstaniu zadłużenia przeterminowanego zarówno poprzez pisemne upomnienia i wezwania do zapłaty, jak i kontakty telefoniczne. W kolejnym ustępie bank wskazał, że nie wcześniej niż w 7 dniu braku spłaty wyśle pierwszy list, tzw. upomnienie oraz drugi list – wezwanie do zapłaty nie wcześniej niż w 30 -tym dniu braku spłaty – oba te listy mogły być wysłane listem zwykłym. Poza tym bank wskazał, że nie wcześniej niż w 60-tym dniu braku spłaty wyśle wezwanie do zapłaty pod rygorem wypowiedzenia umowy, a nie wcześniej niż w 80-tym dniu braku spłaty wezwanie do zapłaty z oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy.

Po przeanalizowaniu zebranego w sprawie materiału dowodowego uznać należało, że Sąd naruszył postanowienia § 26 umowy kredytowej i nie dokonał wypowiedzenia umowy w sposób skuteczny. Sąd przypomina, że zgodnie z normą wyrażoną w art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Po pierwsze powód w żaden sposób nie wykazał, by przed rzekomym wypowiedzeniem umowy kontaktował się z pozwanymi telefonicznie, aby poinformować ich o zadłużeniu i przypomnieć o konieczności terminowego spłacania rat, mimo że w § 26 ust. 5 wprost nakładał na siebie taki obowiązek.

Po drugie powód nie wykazał, by wystosował do pozwanych przewidziane w § 26 ust. 6 umowy – upomnienie (tj. tzw. pierwsze pismo) oraz wezwanie do zapłaty pod rygorem wypowiedzenia umowy.

Pisma z dnia 16 stycznia 2017 roku (k. 32-33) nie sposób bowiem zakwalifikować jako wezwania do zapłaty pod rygorem wypowiedzenia umowy. Poza tym powód nie dołączył potwierdzenia nadania czy odbioru tej korespondencji, tym samym uznać należy, że została ona nadana w trybie tzw. pierwszego wezwania, następującego po upomnieniu i mogła zostać nadana listem zwykłym.

Powód nie dołączył do akt kopii korespondencji i potwierdzenia jej nadania związanej z wezwaniem do zapłaty pod rygorem wypowiedzenia umowy oraz wezwania do zapłaty z oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy.

Powód, by uzyskać korzystne dla siebie rozstrzygnięcie winien był przedstawić dokumentację potwierdzającą, że kontaktował się telefonicznie z pozwanymi, a także winien dołączyć kopię 4 pism przewidzianych w procedurze wypowiedzenia umowy. Tylko wykazanie tych okoliczności mogłoby skutkować uznaniem, że ewentualnie złożenie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytowej zostało dokonane w sposób skuteczny.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na stwierdzenie, że powód działał niezgodnie z procedurą wypowiedzenia umowy kredytowej opisaną w umowie kredytu. Nie dzwonił do pozwanych, nie informował ich o zadłużeniu, a także nie skierował do nich wszystkich wezwań i upomnień przewidzianych w § 26 ust. 6 umowy kredytowej.

Podkreślenia wymaga, że bank nie może swobodnie wypowiedzieć umowy kredytowej, gdy kredytobiorca popadł w opóźnienie ze spłatą kredytu. Najpierw powinien doręczyć kredytobiorcy wezwanie określone w art. 75c ust. 1-2 ustawy prawo bankowe oraz odczekać do upływu dodatkowego terminu na spłatę zadłużenia wyznaczonego w wezwaniu, nie krótszego niż 14 dni roboczych. Dopiero po upływie tego terminu bank może złożyć wobec kredytobiorcy oświadczenie woli w sprawie wypowiedzenia umowy kredytowej. Poza tym bank, dla skuteczności wypowiedzenia umowy winien też spełnić dodatkowe obowiązki wynikające z umowy zawartej między stronami, które są bardziej restrykcyjne aniżeli te wynikające z Prawa bankowego.

Mając na uwadze, powyższe, wypowiedzenie umowy kredytowej należało uznać za nieskuteczne.

Poza tym Sąd pragnie podkreślić, iż niedopuszczalne jest stanowisko powoda, który uznał za stosowne wypowiedzenie umowy kredytowej przy zadłużeniu ok. 4 400 zł i postawienie zadłużenia w stan natychmiastowej wymagalności (ok. 400 000 zł) w sytuacji, kiedy nie podjął skutecznych prób skontaktowania się z pozwanymi w celu ustalenia warunków spłaty i poinformowaniu ich o zadłużeniu. Pozwani podnosili, że nie zdawali sobie sprawy z wypowiedzenia umowy i przez cały czas uiszczali kolejne raty kredytu. Bank, chociaż z pewnością dostrzegał na swoich kontach regularne wpłaty dokonywane przez pozwanych nie skontaktował się z nimi (choćby w celu wyjaśnienia, dlaczego spłacają kolejne raty, skoro – w jego mniemaniu skutecznie wypowiedział im umowę kredytową). Bank, jako instytucja kredytowa, powinien działać z najwyższą starannością, tak, aby podmioty z nim współpracujące, zawierające umowy mogły posiadać pewność co do zasadności i poprawności podejmowanych przez niego działań. Nakładanie w umowie dodatkowych obowiązków informacyjnych (np. konieczności telefonicznego informowania o zadłużeniu) i późniejsze się z nich niewywiązywanie zasługuje na całkowitą dezaprobatę.

Wobec uznania wypowiedzenia umowy za nieskuteczne należało stwierdzić, że dochodzona niniejszym pozwem wierzytelność nie jest wymagalna. Z tej przyczyny Sąd oddalił powództwo, o czym orzeczono w punkcie 1. wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i obciążył nimi powoda, jako przegrywającego spór w całości. Z tej przyczyny zasądził od powoda na rzecz pozwanych kwotę 10 800 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz 34 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, o czym orzekł w punkcie 2 wyroku.

SSO Agnieszka Wieczorek